

anvendes ikke blot til fri Underviisning, men til frit Ophold for virkelig fattige unge Mennesker, saa vilde vi for 9—10,000 Rd. faae underviist hver Vinter mindst 100 fattige begavede unge Mennesker omkring i Landet. Det var en Opgave, som det forekommer mig, at det vel var værd at give en saadan Botering til ved Siden af det, vi igrødt votere. Jeg har saa meget mere Grund til at kunne haabe, at et saadant Forslag skulde finde Gjengang i Thinget, som vi staae foran en Behandling af Hærorganisationen, med Hensyn til hvilken jeg troer, at hvorledes den end bliver eller ikke bliver, er det Alles Tanke, som ogsaa findes udtrykt i Forslaget, at vi maae ønske en Deel Underofficerer og de yngste Grader af Officererne ikke fast ansatte og Alle forsaavidt muligt vøge ud af Folkets Midte, saaledes altsaa, at vi, med de Beføstninger, vi komme til at hde til Forsvaret, kunne sikke os i Nødens Stund, saavidt det er muligt at sikke det gennem Bestemmelser, en national Hær, der deler Folkets Tanke og føler som Folket og derfor med Rette kan bruge Haanden, som det ønsker det. Men skal det lykkes os at faae de unge Mennesker, der møde som Solbater, til at gaae denne Vej, maae vi have fattige, slynke Fyre, saaledes udbannede inden de komme der, at de kunne finde Behag i at blive der et Par Aar længere, for at gaae bort derfra som Underofficerer eller Secondlieutenanter med en lille Orlovspenge, thi jeg troer ikke, at vi faae mange velhavende Bønder til at gaae denne Vej. Men skulle vi faae slynke unge begavede Mænd til at gaae denne Vej, saa maae vi iforveien have indrettet vore Folkehøiskoler, som de kaldes i Planen — og jeg mener med Rette — saaledes, at de gennem dem kunne faae omtrent den Udbannelse, som forlanges for at gaae videre paa den Vej. Følge disse Betragtninger skal jeg idag stemme for Forslaget Nr. 71 og bebuder efter Forhandling med mine ærede Collegier i Udvalget et Endringsforslag i den antydede Retning til 3die Behandling. — Forslaget Nr. 70 foreslaaer Ordet „Bondehøiskoler“ forandret til „Folkehøiskoler“. Den ærede Ordfører for Udvalget har motiveret dette Forslag, som det forekommer mig, baade sundt

og rigtig. Selv om man vilde paastaae, at det var en Standsstole, hvad det aldrig har været, og hvad der aldrig har været paatænt, vil jeg sige, at man meget skulde frabebe sig dette Veien at gnave, naar man ikke har noget som helst Andet, der voteres særskilt til denne Stand. De have som sagt aldrig været Standsstoler, men beholdt vi Udtrykket „Bondehøiskoler“ her, saa vilde det jo været meget uhenigtsmæssigt at lade „Folkehøiskoler“ staae det andet Sted, hvor jeg ikke tvivler paa, at det vil blive staaende, nemlig i vor Hæror-ganisationslov, thi, naar der saa tales om de Runstaber, de skulle have fra Folkehøiskolerne, hvad var saa Folkehøiskoler? De eksistere saa ikke i den øvrige Lovgivning, og jeg skal ikke nægte, at, dersom den høitærede Minister kun vil gaae ind paa dette Forslag om Folkehøiskoler med den Reservation, han tog, saa vil jeg foreslaae, at den ærede Minister modfætter sig det; thi jeg stemmer ikke for dette Forslag af Hensyn til, at det skal i Grunden bethyde Landhøiskoler; thi Landhøiskoler have disse Skoler aldrig skullet være, de have ikke skullet danne Landmænd, der kunde pløje og saae og dyrke Jorden, men de skulde give dem, der i Almueskolerne havde faaet ringe Underviisning, en noget høiere almindelig Underviisning ved Siden af nogen Fagdannelselse i denne eller hin Retning; men jeg forstaaer dette ikke rettere, end at ethvert Almuesbarn, som er gaaet ud af Almueskolen, enten han vil gaae den ene eller den anden Vej, naar det er ham om at gjøre at uddanne sig i de almindelige Fag, hvori der undervises i disse Folkehøiskoler, er os lige nær til at faae godt af dette Bølsb.

Under Nr. 43 har et Mindretal foreslaaet at stryge Contoen IV. I. med den Rest, som nu er tilbage, nemlig 800 Rd. Dette Forslag vil jeg anbefale. Vi have dernæst foreslaaet — det er ligemeget, enten vi sige at flytte en Deel af dette Bølsb over eller — at forhøje efter Nr. 83 Udgift 15 under Seminariefonden og Seminarierne fra 1,200 Rd. til 1,600 Rd. Dette Forslag er stillet under Forudsætning af, at det førstnævnte Forslag vedtages, nemlig det, at denne Conto udgaaer; thi vedtages ikke dette Forslag, foreslaae vi selvfølgelig ikke den anden Sum forhøjet. Da man imidlertid ikke